

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

7DE ÅRG.

DEN 5 AUGUSTI 1906.

N^O 45

OBS. Återgivande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes. **OBS.**

INNEHÅLL: Hugo Blomberg. — Finskt-skandinaviskt möte. — Hos Stockholms vindragare. — Från handtverksorganisationens årsmöte. — Stockholms brandkår. — En svensk dam på en vågad seglats. — Ett 250-årigt minnesmärke. — Som i flydda dagar. — Fredrik von Essen. — Uddevalla stads hundraårsjubileum. — Ryska bilder för dagen. — Afliden dansk konstnär. — Brokigt utomlandsnytt. — "En finsk badstu" af Senex. — S. H. Lund †. — Veckans porträttgalleri. — Det Göteborg som blir. — Från hemstöldutställningen i Mora.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1906

Foto. Dahlgren, Upsala.

HUGO BLOMBERG.
PROFESSOR.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Stilm.—Oby.

PROFESSOR HUGO BLOMBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Rösträttsfrågan är åter föremål för utredning af en kommitté. Den uppgift, som tillagts de ledamöter af riksdagen, hvilka af den nuvarande regeringen kallats att öfverväga och öfverlägga om linierna för dess till instundande riksdag bebadade rösträttsförslag, tillhör icke de lättaste. Regeringens egen uppgift är ännu svårare, därom synes hon själf vara fullt medveten att döma af statsminister Lindmans nyligen i prässen återgifna uttalanden till en känd fransk tidsningsman. Så har då den regering, som stödjer sig på första kammaren, men tillika måste söka bryta det starka motståndet i andra kammaren, känt sig äga behof af en förnyad utredning — en bepröfvad ehuru icke alltid lyckad svensk metod att öfvervinna politiska svårigheter. Kommitténs uppgift är emellertid uppenbarligen af öfvervägande praktiskt politiskt art. Den statistiska utredningen, som nu återigen påkallas, åligger statistiska centralbyrån och pågår som bäst, medan kommittén ajournerat sina sammanträden för en tid. Då den i höst åter sammanträder, blir det sannolikt ej för att författa ett vanligt kommittéutlåtande, utan helt visst i främsta rummet för att bistå regeringen vid bedömandet af de riksdagspolitiska konjunkturerna och med råd och dåd medverka till sådan omläggning af det s. k. Påbodaförslaget, att det redan ryktbara syftmålet: "de nödvändiga 21 rösternas omflyttning" må kunna nalkas sitt förverkligande.

Den främste mannen i denna kommité torde ur viss synpunkt vara professor *Hugo Blomberg*, hvars välkända drag äro återgifna på första sidan. Såsom ordförande i konstitutionsutskottet har han mer än de flesta andra inom och utom riksdagen haft tillfälle och skyldighet att grundligt studera rösträttsfrågan i alla de skiftande former den under årtal iklädt sig. I denna egenskap har han också, särskildt under de senare åren, alltmärta blifvit den officiella talmannen för Första kammarens rösträttspolitik, och vid kammarens korta rösträtsdebatt den 14 maj i år var det han, som med obestridlig färdighet parerade dåvarande statsministerns anförande. En replik, som professor Blomberg härvid gaf, torde ha fäst sig i minnet hos de flesta. Excellensen Staaff hade haft sitt bekanta yttrande, att "Andra kammarens uppgift är att tillse att klockan går, Första kammarens att se hvad klockan är slagen". Svaret blef, att med denna uppgift kunde Första kammaren ej låta sig nöja; kammarens plikt vore snarare den att se till, att *klockan går rätt*. Äfven de, som snarare dela hr Staaffs än hr Blombergs politiska uppfattning, torde instämma med den senare däri, att just sådan måste en öfre kammarens uppgift vara, om en sådan kammare öfver hufvud skall finnas till. Huruvida verkligen Första kammaren fyller den af konstitutionsutskottets ordförande formulerade uppgiften, blir en annan fråga. Men uppenbarligen kan ingen politisk institution få något *raison d'être* blott genom att med händerna i skötet sitta och afläsa visarens gång på tidens ur.

Innan professor Blomberg inträdde i riksdagen, hade han i åtskilliga år verkat som universitetslärare och kommunalman. Född den 9 febr. 1850 å Axmars bruk i Gästrikland, blef han 1869 student i Uppsala, 1873 fil. kand. och 1775 fil. dr efter att hafva utgifvit en afhandling angående det svenska landstinget. Då han sedermera öfvergick till juridiska studier, var det också i öfverensstämmelse med hans föregående studiearbete att det företrädesvis blef stats- och förvaltningsrätt, som fängade hans intresse. Efter aflagd juris kandidatexamen kallades han också till docent i statsrätt vid Uppsala universitet, och då professor Rydin i egenskap af riksdagsman hvarje år hade flera månaders tjänstledighet från professuren i statsrätt, hade Blomberg under ett tiotal år ständigt upprepade

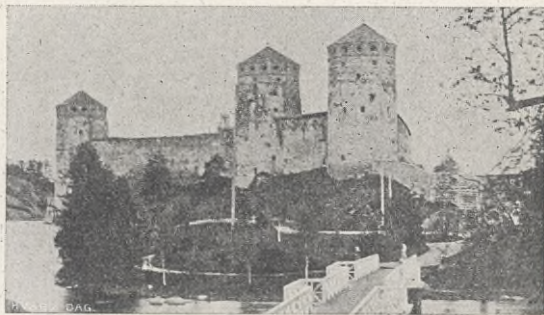
förordnanden att förestå denna. År 1891 utnämndes han till e. o. professor i statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt och 1894 till ordinarie professor i samma ämnen. Som vetenskaplig författare har han också varit verksam. Utom gradualafhandlingar må nämnas hans docentspecimen, afhandlingen om "Sveriges högsta domstols statsrättsliga ställning och betydelse" (införd i Uppsala universitets årsskrift 1880), "Den nordiska förvaltningsrätten", "Om svenskt statsborgarskap" samt artiklar i Nordisk Retsencyklopedi, Handwörterbuch der Staatswissenschaften m. m. Vid den stora jubelfest, som 1893 firades i Uppsala till trehundraårsminnet af Uppsala mötes beslut i bekännelsefrågan, utnämndes Blomberg till juris hedersdoktor. I studiesyften har han företagit åtskilliga utländska resor.

År 1893 valdes professor Blomberg till ledamot af Första kammaren för Kopparbergs län. Med den i konstitutionella frågor auktoritativa ställning han ägde såsom professor i statsrätt var det naturligt, att han snart insattes i konstitutionsutskottet, först som suppleant, sedan som ordinarie ledamot, och numera bekläder han, som ofvan nämdes, sedan några år tillbaka den ansvarsfulla och kräfvande ordförandeposten i det grundlagsvårdande utskottet. De insatser han här gjort måste ju bedömas olika allt efter olika politiska grunduppfattningar, men därom torde meningarne ej vara delade, att han med stor samvetsgrannhet och plikttröhet och mycken insikt leder konstitutionsutskottets förhandlingar.

På somrarne, mellan det ansträngande riksdagsarbetet och höstterminens föreläsningar, kollegier och tentamina, brukar professor Blomberg gärna hvilat ut uppe bland dalamännen, hvilkas representant i Första kammaren han är. Invid det härliga Leksand, hvars kyrka med lökformig kupol höjer sig ur björkarnes grönska på sin udde i Siljan, har han inredt åt sig en sommarfristad, från hvilken han ser öfre Dalälven med dess djupt skurna nipstränder i dess utlopp från Siljan.

—p—

FINSKT-SKANDINAVISKT MÖTE.

Efter fotograf. *RIKAS. Hemot. Nilsperparre.*
OLOFSBORGS SLOTT, MÖTETS HÖCKVARTER

Ett "finskt-skandinaviskt möte med kristligt program" har den 17—23 juli hållits i det gamla härliga finska slottet Olofsborg, beläget på en holme utanför Nyslott. Till följd af tryckta politiska förhållanden kom det ej att officiellt ingå i ledet af de af Nordens kristliga studentförbund anordnade studentmötena, men både i fråga om deltagare — omkr. 450 — läggning och syfte kan det annars räknas dit.

Som ett apropos meddela vi en bild af Olofsborgs gamla slott, i hvars väldiga, höghvålfda sal förhandlingarna höllas.

Vindragarnes skrå i Stockholm — det enda skrå som numera jämte de vanliga dragarnes skrå existerar i Stockholm — kunde i förra veckan den 24 juli fira 300-årsdagen af sin tillvaro som själfständigt skrå. Huset N:o 6 Hoparegränd i staden mellan broarna, en byggnad som röjer en hanseatisk byggmästare, ehuru portalen bär den jämförelsevis sena inskriften 1747, tillhör skrået, hvilket där har sitt samlingsrum med äldermansporträtt, stor kista med järnlås, o. s. v. Hvarje år den 30 mars ha vindragarne sin årssammankomst, hvarvid väljas förtroendemän, älderman, bisättare och lådöreståndare. Vindragarne drifva för resten en omfattande rörelse, i det att de ha privilegium på att från hamnarne hämta allt importeradt vin, tappa det och besörja det till respektive ägare.

Kliché: Kem. A.-B., Bengt Silfversparre Skilm.—Glg.

Kfper fotografier

HOS STOCKHOLMS VINDRAGARE. — SKRÅETS SAMLINGSHUS.

Foto Frijs. Norrköping

Kliché: Kem. A.-B., Bengt Silfversparre Skilm.—Glg.

SVERIGES HANDTVERKSORGANISATIONS ÅRSMÖTE I NORRKÖPING. Gruppbild af i handtverksmötet deltagande personer.

(Till illustrationen å nästa sida).

Herr och fru Kay på Sundsby samt 2 mans besättning seglade nyligen från Brightingsea (vid Englands sydostkust) öfver Helgoland—Kaiser Wilhelmskanalen—Kiel—Marstrand till deras hem, godset Sundsby vid Vrekil. Resan i den jämförelsevis lilla båten (Marina 10½ tons) försiggick under ganska gynnsamma väderleksförhållanden, men risken att dessa kunde ändras till det värre var långt ifrån utesluten under en så lång färd. Tillbud till kollision med mötande ångare saknades ej heller — Herr K. är född amerikanare, ehuru sedan länge bosatt i Sverige; fru K tillhör en af Göteborgs mera bemärkta familjer.

På samma gång vi nämna om den — i all synnerhet för en dam — nog ganska sällsynta seglatsen vilja vi berätta om en verklig liten bragd af en annan kvinnlig medlem af familjen Kay. Den 11-åriga lilla Cintra räddade häromdagen en 4-årig pys från drunkning genom att fullt påklädd kasta sig i vattnet, och efter att ha summit ut och lyckats få fatt i pojakens rock, simmande draga pysen i land, själf helt utmattad af den farliga ansträngningen. Vore hon ej förtjänt af en offentlig uppmuntran?

STOCKHOLMS BRANDKÅR.

På den senaste tiden har, som framgår af dagsprässen, en mängd eldsvådor ägt rum i Stockholm, särskildt på Söder, där elden härjat i hela kvarter. Hufvudstadens brandkår har sålunda oafbrutet fått vara i elden, både dag och natt, och har, liksom många gånger förut, i högsta grad hedrat sig. En käck, en utmärkt brandkår har Stockholm, och det beröm, som den nu särskildt på den senaste tiden erhållit, är endast väl förtjänt.

Det var i midten af 1800-talet, som en kasererad yrkesbrandkår började införas, färdig att när som helst rycka ut och med uppgift uteslutande att bekämpa eldsolyckor. Denna organisationsform leder sitt upphof från Amerikas större städer, men öfverfördes snart till Europa. 1851 erhöll Berlin en fast anställd, kaser-

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre stål—Gbg

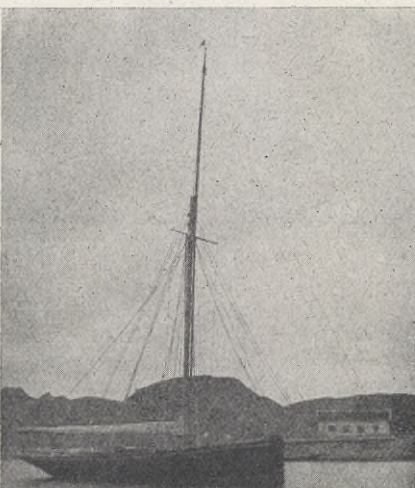
STOCKHOLMS BRANDKÅR: Grupper af befäl och manskap.
Å den öfre bilden namnteckna vi: Brandkapten Svinhufvud (1), Brandlöjtnanterna Borgenstierna (2), och Kylberg (3) samt Brandsergeanterna Frykberg (4), Magnuson (5), Gedeborg (6) och Johanson (7).

EN SVENSK DAM PÅ EN VÄGAD SEGLATS.

Efter fotograf.

HERR J. HUTCHINSON-KAY MED FRU FÖDD WÆRN.
(Se text å föregående sida.)

11-ÅRIGA CINTRA KAY.

nerad och på militärisk fot ordnad brandkår, hvilken blef ett mönster för brandväsendets omdanande i Europas större städer. — Frågan om en organisation af Stockholms brandkår hade stått på dagordningen allt sedan 1858, då öfverståthållareämbetet väckte ett förslag, som dock icke tillvann sig vederbörandes bifall. Sedermera tillsattes kommittéer för ärendets behandling, olika förslag framlades för stadsfullmäktige, o. s. v., men först den 1 december 1874 fattade stadsfullmäktige ett beslut i den viktiga frågan. Brandkårens numerär bestämdes då till 100 man, utan befäl, brandstationernas antal sattes till 7, o. s. v. I juni 1875 utnämndes kommandörkaptenen E. B. Hollsten till chef för Stockholms brandkår, hvilken han, sedan han i utlandet tagit kändedom om eldsläckningsväsendet, organiserade. Brandkåren består nu af omkring 150 man, hvilka, tyvärr, äro kient aflönade, så att af hela antalet i närvarande stund blott 19 kunnat gifva sig. Följden af den usla aflöningen är, att vakanser uppstå och ideligen nya rekryter måste antagas. Fördelade på 2 hufvud- och 5 vakstationer, disponerar brandkåren åtskilliga utmärkta sprutor, ändamålsenliga stegar, praktiska rökmasker, hvarmed man kan våga sig in midt i röken, ett 30-tal hästar, o. s. v.

H. S. D. visar härmed en del enkom för tidskriften tagna bilder från hufvudstationen i Johannes.

HVAR 8 DAGS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

STOCKHOLMS BRANDKÅR: Uttryckning. — Rökmask. — Anspann.

Kliché; Kem. A.-B. Bengt Sjöförsparre stålsm.—Gbg

ETT 250-ÅRIGT MINNESMÄRKE.

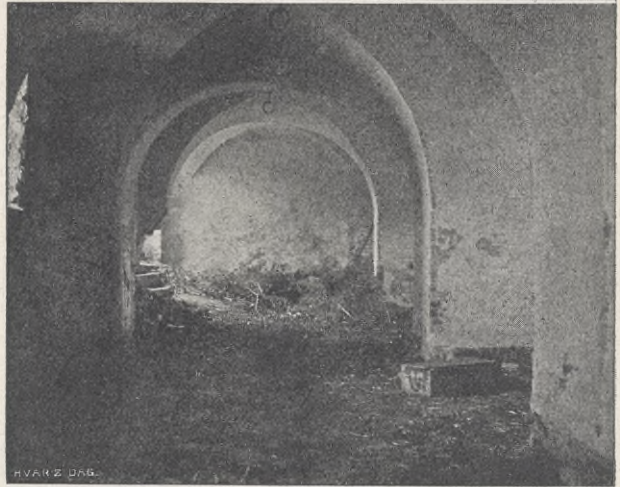

Efter fotograf.

Kilohé i Bengt Silfvs spars.

SKANSENS NUVARANDE UTSEENDE.

Platsen för Dalarö skans utsågs den 11 aug. 1656 på Stockholmen, en liten klippö, $2\frac{1}{2}$ km. från Da arö, N. O. om Kycklingarna, till hvilka den äfven räknats. Följande dagen begynte arbetet och i juli 1657 var befästandet så framskridet, att man ansåg sig kunna hindra en fiende att komma förbi. Under de följande åren förstärktes värnen, ja, det byggdes ända in på 1700 talet, under hvars förra hälft skansen erhöill sin största fulländning. Tornet började uppföras 1698. Från midten af 1700-talet fingo utanverken delvis förfalla; tornet hölls dock i godt skick. Under Gustaf III:s ryska krig reparerades skansen, omkr. 1800 var den åter i godt stånd, och kort därefter var man betänkt att utvidga befästningarna, men det stannade vid ritningarna. Åter följde en förfallets period och slutligen afkunnades dödsdomen, i det Dalarö skans genom generalorder af den 28 mars 1854 upphörde att räknas bland rikets fasta platser. Fästningen har haft 26 kompanier, de flesta af majors rang. Besättningen utgjorde

FRÅN SKANSENS INRE: Kapellet.

i fredstider två rotar knektar. Sedan föregående sommar undergår skansen lättare reparationer.

MEDARBETARE TILL

HVAR 8 DAGS PORTRÄTT-GALLERI.

Redaktionen är hvar och en tacksam som insänder förslag till införande af porträtt åtföljdt af sådana allmänna uppgifter att ett införande kan ifrågasättas. Då redaktionen anser detta vara fallet, INSÄNDA VI till vederbörande direkt en anhållan om lån af porträtt jämte särskilda (olika) blanketter att ifylla med noggranna uppgifter. Till ledning för intresserade medarbetare vilja vi påpeka:

att H. 8 D. bestrider alla kostnader för reproduktion och införande af porträtt;
att i fråga om födelsedagar sådana böra meddelas

hållst omkring en månad före bemärkelsedagen, samt att vi endast införa jämna 10-års- eventuellt 5-årsperioder, (d. v. s. 50, 60, 70 etc., event. 55, 65, 75 etc. år);

att Redaktionen, som är fullständigt opartisk, måste helt förbehålla sig att afgöra hvarje förslags antagande eller ej;

att vår framställning om medarbetareskap främst afser erhållande af uppgifter om framstående civila personer, hvilka icke finnas närmare omnämnda i matriklar eller årskalendrar.

Redaktionen.

En välgörenhetsfäst af mera ovanlig "stil" har nyligen hållits i Gripsholms vackra slottspark. Uppslaget gaf sig själf, om man så vill, i dessa omgifningar, men vi äro öfvertygade att det skulle lända en något utnyttjad idé till stor båtnad, om dylika nära till hands liggande Columbusägg of-tare tillvaratoges.

Foto. Flodman, Mariefred.

ERIK XIV:S-TABLÄER PÅ GRIPSHOLM.

Kitché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm.—Gbg.

Foto. Flodman, Mariefred.

GRIPSHOLM SOM I FLYDDA DAGAR: »SAKTA GLIDA VIMPELPRYDDA BÅTAR . . .»

KHosé · Kem. A.-B. Bengt Sjöqvistsparre Skåm—Gbg.

FREDRIK VON ESSEN.
EN SJUTTIOFEMÅRS DAG.

75 år fyllde den 30 juli riksmarskalken friherre Fredrik von Essen, hvilken firade högtidsdagen på sitt gods Kafås i Västergötland.

Vid 19 års ålder ingick E. vid Lifregementets husarkår, men tog afsked 1863 som löjtnant och ägnade sig åt skötseln af fädernegården Kafås som han 1860 ärft, hvarjämte han blef disponent för Vattholma bruks aktiebolags stora bruks- och landtegendomar i Uppland. Som ledamot af ridderskapet och adeln bevistade E. de sista ständsriksdagarne 1862—63 och 1865—66. Han har sedermera tillhört Första kammaren, 1867 vald af Skaraborgs läns landsting, från 1876 vald af

Foto. Wiklund, Sthlm.

Klisché: Bengt Silfverparre.

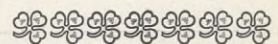
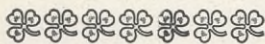
FREDRIK VON ESSEN.

Ålfsborgs läns landsting. Ledamot af bevillnings- och statsutskottet.

E. ingick 1888 såsom finansminister i Bildts protektionistiska kabinet, hvilken post han bibehöll äfven i Åkerhielms och Boströms ministärer intill den 6 november 1894, då han tog afsked och samma dag utnämndes till riksmarskalk.

E. har för öfrigt beklädt många officiella uppdrag, bl. a. 1896 som ordförande i kommittéen för revision af skogslagstiftningen, som ordförande för 1896 års adelsmöte, o. s. v.

Synnerligen urban och tjänstvillig, är den gamle ädlingen värderad och afhållen i vida kretsar.

UDDEVALLA STADS HUNDRAÅRSJUBILEUM.

Uddevalla stad, som vid denna tid för ett århundrade sedan i grund härjades af eldsvåda, har i dessa dagar högtidlighållit sin utveckling under det gångna seklet med en anslående fäst.

Efter ett hälsningstal af borgmästare Neiglick

riktade telegrafkommissarien Hedlund en återblick på stadens utveckling sedan den stora branden; författaren Fredrik Nycander föredrog några af sina Bohusdikter. — Sedan därefter hela det öfriga omväxlande programmet genomgåtts vidtogo idrottsåfningar.

Foto. Källerström, Uddevalla.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Gbg

IDROTTSPLATSEN I UDDEVALLA, DÄR FÄSTEN HÖLLS.

RYSKA BILDER FÖR DAGEN.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-D. Bengt Silfverparre Sthlm.—Gbg.

EN EPILOG: Sista sessionen i krigsrätten öfver Tsushima-slaget. 1. Amiral Rodjestvensky (frikänd). 2. Kapten Collongue (dömd till döden, på grund af den förföljda torpedbåten "Bedovij's" öfverlämnande till japanerna.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Gbg.

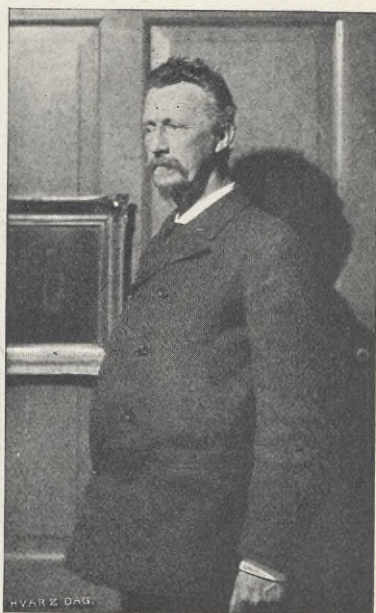
AGRARUTSKOTTETS SISTA SAMMANTRÄDE, innan det oväntade och skickesediga upplösandet af Riksduman afbröt dess arbete. Bland de närvarande urskiljas flera karaktäristiska typer.

STOLYPIN,
den nye ryske ministerpresidenten, som fått det svåra uppdraget att hålla statskeppet flott i revolutionsrörelsens brännin-
gar. Angående det program han ämnar folja väntar världen
ännu på visshet.

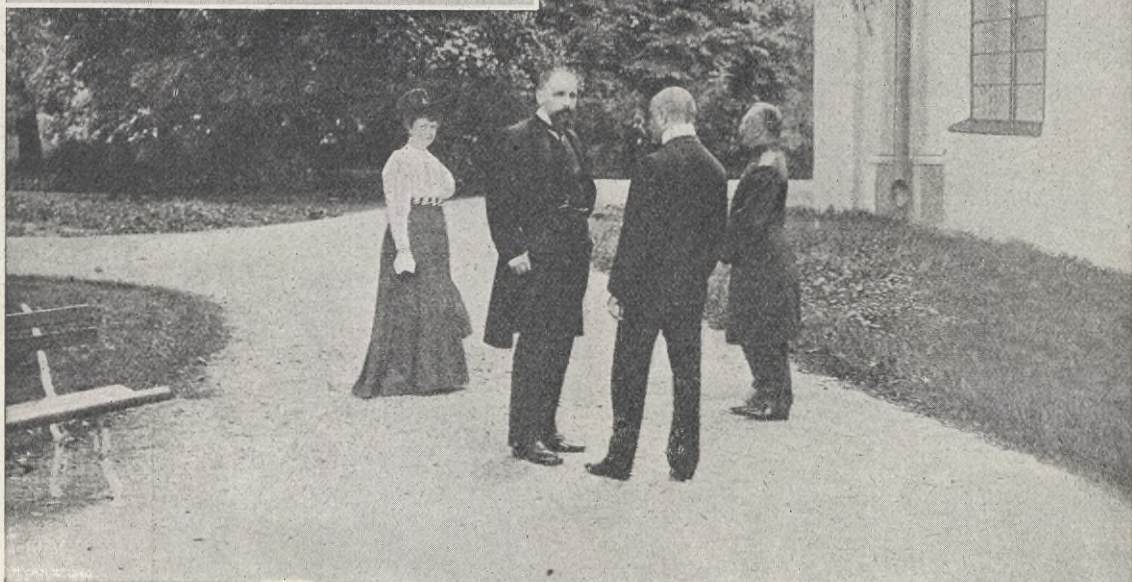

AFLIDEN DANSK KONSTNÄR.

Den kände danske målaren, prof. Aug. Jerndorff afled den 28 juli i Köpenhamn, 60 år gammal. Son till landskapsmålaren Jest Ulrik Jerndorff, fick han sin utbildning i Köpenhamn. Är hufvudsakligen känd för sina porträtt—delvis historiska—samt åtskilliga stora altartaflor.

A. JERNDORFF. +

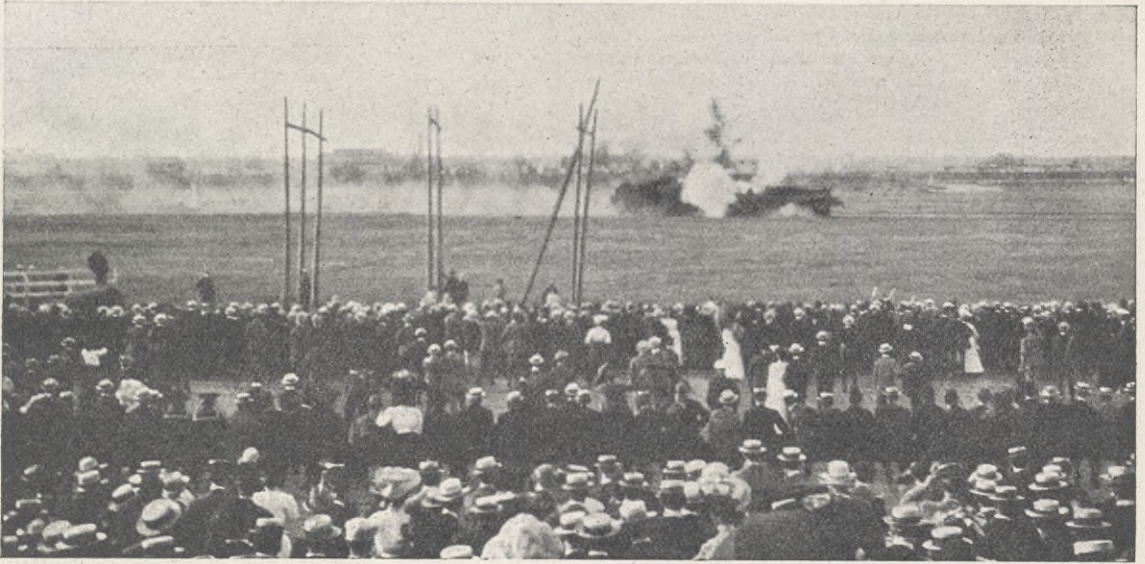
Efter fotografier.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm—Gbg

NYE RYSKE MINISTERPRESIDENTEN STOLYPIN MED SIN HUSTRU OCH SIN SEKRETERARE.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT.

EN ARRANGERAD TÅGSAMMANSTÖTNING.

På Conney Island, Newyorks stora förlustelseplats åstadkom man för icke länge sedan ett ovanligt och i sommarvärmen rätt uppiggande skådespel, i det man lät tvänne lokomotiv med full fart köra in i hvarandra. Sammanstötningen, som bevittnades af flera tusen personer, ansågs tyvärr icke fullt motsvara förväntningarna antagligen emedan ångpannorna icke exploderade och därvid dödade någon af åskådarne.

*

Stromboli, den evigt verksamma vulkanen på den till Lipariska gruppen hörande ön af samma namn, har haft ett särskildt ödeläggande utbrott.

VULKANEN
STROMBOLI
UPPROR.

EN VID
UTBROT-
TET FÖR-
STÖRD
BY.

Efter fotografier.

Kilohé: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Sköm—Gtj.

EN FINSK BADSTU.

FÖR HVAR 8 DAG AF SENEX.

När jag på resa från Nederkalix en lördagseftermiddag anlände till den första finska gästgivarvärdgården inom svenska finnmarken, nämligen Kerasjoki, nödgades jag vänta något längre än vanligt på den begärda skjutsen till nästa gästgivarvärdgård, Kapikylä, men jag väntade denna gång utan knot, så snart fått veta anledningen till dröjsmålet, hvilken var för mig lika ny som för mitt hygieniska intresse tilltalande, — hela familjen befann sig i badstun — "Saunan", som det heter på finska. Detta var första gången jag kom i beröring med ett bruk, som jag visserligen förut hört omtalas, men som jag på grund af min hittills förvärfvade erfarenhet af svensk allmog, ja för öfrigt äfven af den s. k. öfverklassen, ansett såsom en orimlighet.

Jag beslöt mig nu för att lära känna den finska badstun i all dess rena och oförfalskade ursprunglighet. I Kuivakangas by vid Torne älf, där jag höll föredrag i skolhuset "om lungsoten och dess bekämpande" lät denna min önskan utan svårighet realisera sig. Efter föredraget stod finnbonden Isaki Järvenaitas präktiga sauna uppeldad och redo för ett sällskap bestående af föreståndaren för traktens folkhögskola, agronomen och underläraren därstädes samt under-tecknad; vi tilltalades af finnfolket såsom "föreståndartari", "akronomi", "kantitati" samt "toktori".

Medan vi vandrade genom byn till Isakis gård började minnena från Runebergs Elgskytta att vakna. Jag mindes det mörka, rökiga pörtet med dess "förståndiga Anna" äfvensom den "brunskäggyfvige Onturus" och alla de andra, särskildt syrsornas sång på den sotiga muren omkring den ärlige tiggaren Aron.

Men intrycket af pörtet blef ett helt annat. Vi inträdde i ett mycket stort, ljus och gladt rum med måladt golf; väggarna utgjordes af de nakna stockarna med mossa i springorna, men utan spindelväf såvidt jag kunde finna. Utefter väggarna hängde i sirlig ordning allehanda slags slöjdrepskap, sågar, yxor och hyflar m. m., — köksattiraljen samt alla möjliga slags husgeråd, men allt i den omsorgsfullaste ordning och allt rent och om möjligt blänkande. I ett hörn stod väfstolen, i ett annat hyfvelbänken. Och så den stora präktiga finnmuren kritlimmad, snöhvīt, och mellan muren och väggen det varma liggstället, där de mest stelfrusna lemmar måste tina upp; — ingen "tiggare Aron" kunde åtminstone för tillfället upptäckas på muren. I taket fanns upplagdt till torkning virke af allehanda slag samt halffullbordade slöjdföremål. En rent af betagande känsla af hemtrefnad, ordning och snygghet var hufvudintrycket. Säkerligen var nog pörtet denna gång för det väntade besöket något "uppstudadt", n en jag fick äfven vid andra tillfällen, då jag mera oförvarandes inträdde hos finnarne samma intryck af sinne för renlighet i bostaden. — En olägenhet, som för öfrigt är utbredd öfver hela vårt land, är att familjen om den än är aldrig så talrik natterid packar ihop sig i ett enda rum, finnarne i sitt pörte, landtbefolkningen i andra trakter i köket, — trots det att god tillgång på utrymme ofta finnes.

Men vi återvände till Isakis pörte. Midt på golfvet voro nu framsatta i en halfcirkel — ett slags domarering — fyra stolar, där vi anmodades taga plats, sedan vi hälsat husets värdinna med handslag och "peivä" — god dag! "Föreståndartari", som är mäktig finskan, började ett samtal med henne och under tiden kunde vi andra såsom alldeles utanför samtalet göra våra iakttagelser. Värdinnan en sannskyldig typ för den "förståndiga Anna" gick under samtalet omkring i pörtet, ordnade och plockade än med det ena än med det andra, aldrig sysslolös.

Om en stund kommer husbonden in, Isaki Järvenaita. Han stannar vid dörren, stampar och sopar

med noggrannhet snön af fötterna, hänger mössan på dess bestämda pinne, sedan vantarne på en annan, sist ytterkavajen på dess särskilda plats, allt med stor omsorg och utan fjäsk. Därefter går han lugnt och värdigt fram och hälsar oss hvar och en med ett stadigt handslag och ett kraftigt "peivä". En undersät-sig och synnerligen kraftigt typ, bredaxlad och högbröstad, ett öppet och hederligt ansikte och en sällsynt sympatisk klang i rösten. Åtminstone det första intrycket af denne man stod i skarpaste strid mot finnfolkets rykte för inmarighet och opålitlighet, ty ett öppnare och ärligare utseende kan knappast tänkas än det som bars af denne hälsans son. Ett samtal började mellan "husbonden" och "föreståndartari" och om en stund meddelade den senare, att husbonden frågade, om vi ville se ladugården och stallet, tydligen husbondens stolthet, och det glädde honom syn- och hörbarligen mycket, då vi berömde hans sjuutton feta kor och hans trenne präktiga hästar.

Så fingo vi nu bud, att saunan var färdig. Badstun är som bekant finnens lycka och parad. Från den ålder, då han tar sina första steg, till den, då han af skröplighet ej längre orkar gå, tar han tillsammans med familjens alla medlemmar åtminstone hvarje lördag sitt bad, om sommaren vanligen ännu oftare. Däremot — sades det mig — bada finnarne icke gärna i öppet vatten; måhända delvis på grund af gammal vidskepelse, ty jag hörde berättas, att då de någon gång bada i öppet vatten, låta de gärna badet föregås af en liten ceremoni, hvarvid de med händerna tre gånger ösa vatten mot land och läsa en formel som lär betyda: "Necken i land och jag i sjön". Och så är necken bunden. Men skyldig hänsyn fordrar också att han efter lyckligen avslutadt bad med någon annan formel "löser necken".

Den kan väl icke förnekas att finnfolket med sitt badande stundom går till öfverdrift. Det uppstår ej sällan en täflan om hvem som kan tåla den starkaste hettan, och många utsätta sig nog därvid för rent abnormala värmegrader. Säkert är väl också att klena och sjukliga personer — med lungsot och hjärtfel behäftade kunna ådraga sig skada. Men ändå — hvem föredrar icke någon öfverdrift åt det renliga hå let framför all den storartade öfverdrift åt det smutsiga, som så många af våra kära landsmän af alla samhällsklasser göra sig saker till?

Alltså, vi styrde nu våra steg till saunan, ett litet lågt trähus utan fönster. Det trånga afklädningsrummet var utan uppvärmning och rikligt med snö låg på golfvet. Detta användes emellertid i regel icke af finnarne för detta ändamål, emedan de vanligen afkläda sig inne i bostaden och därifrån tåga ned till saunan.

Inne i badstugan, som i regel är fu lständigt kolmörk, men som på grund af högtidligheten nu upplystes af en liten fotogenlampa, rådde en ljum, behaglig temperatur och endast en svag antydning till rök kändes. Emellertid sades att badstugorna ofta äro betydligt rökiga. I ett hörn stod den låga ugnen hopkommen af stora stenar, ofvanpå hvilka låg ett högt lager af smärre, intill knytnäfsstora, genom eldning upphettade så att det fräste för hvarje droppe vatten, som stänktes på dem. En trappa ledde upp till den s. k. laven. Omkring ugnen stodo tre säar, innehållande vatten: varmt, ljumt och källkallt.

Vi erhöilo hvar sin liten kvast af torkadt björkris med kvarsittande löf. Så togo vi plats uppe på laven, hvarefter husbonden tömde vatten öfver den uppeldade ugnens heta stenar. Med ett fräsande steg den heta, hvita ångan upp och omslöt oss med en behaglig värme, som stegrades för hvarje vattenmått som Isaki tömde öfver stenarne. Det blef glam och glädje bland

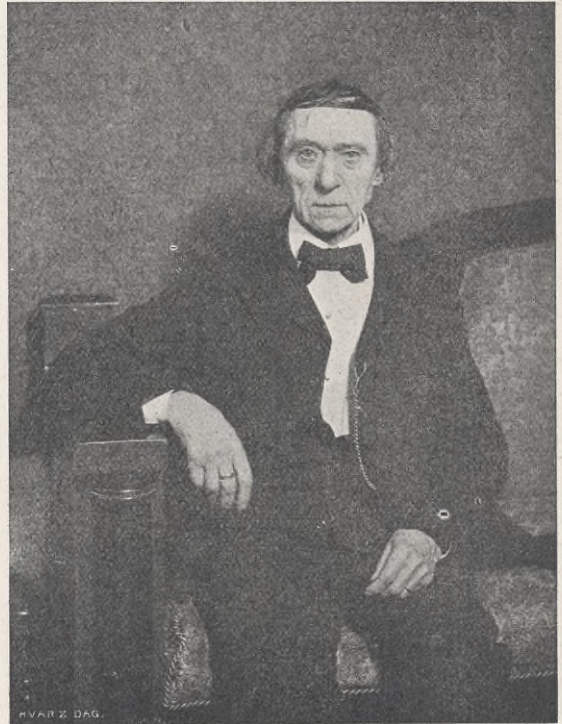
de fyra gästerna på laven. Björkrisen kommo i rörelse och användes flitigt till utvärtes bruk, doppade ömsom i varmt och ömsom i kallt vatten. Då vi efter ungefär en halftimme ville sluta badet och nöjde oss med en värme, som vi ansågo fullt tillräcklig, ansåg i alla fall vännen Isaki, att det var "en dålig sauna", men gaf efter för vår önskan.

Nu inträdde värdinnan och frågade, om vi önskade tvagning, hvilket naturligtvis accepterades; och så serverade hon oss en tvättning med en omsorg och en skicklighet, som ej så litet öfverträffade yrkessystrarnes vid hufvudstadens elegantaste bad. Efter tvagningen afslutades badet därmed, att Isaki tömde öfver oss hvar och en ett par ämbar källkallt vatten. Hu! — På detta sätt åtgick rätt mycket kallt vatten, och då sådant icke kunde finnas i tillräckligt förråd inne i saunan, vandrade Isaki gladeligen tvärs öfver gården till brunnen och hämtade mera kallt vatten, direkt från den varma badstun ut i — 10 graders köld i paradiset enkla och lätta skrud. Detta var nu från hans synpunkt en ofantligt enkel sak, som från barnsben var van att från en "riktig sauna" gå ut och rulla sig i snön vid mycket starkare köld, så att detta var en ren obetydlighet.

Medan vi klädde oss passade Isaki på att försöka ge oss en föreställning om hvad *han* menade med en "riktig sauna". Han ropade inifrån badstun och bad oss sticka in hufvudet. Vi gläntade på dörren, och sågo icke för imman, men anade, att uppe på laven låg husbonden, medan värdinnan tömde vatten på ugnen immerbadd. Isaki viftade med björkriset och grymtade då och då af välbehag i hetta som för oss kändes fullständigt outhärdlig, trots det, att vi inte kunde efterkomma den vänliga uppmaningen att sticka in hufvudet utan nöjde oss med ena handen. Om en stund kom Isaki ut, röd som en nykokt hummer och brännande het på kroppen (men hjärtat slog ändå knappt 90 slag i minuten) och gjorde för att något svalka sig en liten tur i snön utanför badstuu. Vi hade emellertid fått en ungefärlig föreställning om Isakis uppfattning af en "riktig sauna".

Efter badet smakade kaffekoppen underbart. Och jag erfor efter detta mitt första och dittills enda genuina finska badstubbad ett utomordentligt välbehag i hela min varelse, då jag senare på kvällen och natten neddadd i den sköna finnrisslan i hö och hudar efter

en rask trafvare susade fram vid bjällerklang öfver Torneälfvens is och frusna sjöars vatten, genom mörka, tysta skogar, under vinterhimlens klara stjärnor.
Senex.

Efter porträtt.

S. H. LUND. +

Klädde: Renst Silfverparre.

Den 21 juli afled i Stockholm balettmästaren Sigurd Harald Lund, 83 1/2 år gammal. Född i Köpenhamn och Bournonvilles lärjunge. 56—67 premiärdansör vid k. teatern i Stockholm, 56—62 samt 90—94 balettmästare. Ännu till de senaste åren lärare i plastik vid Musik. akademien. Kompositör af baletter och danser. Skriftställare i bunden form.

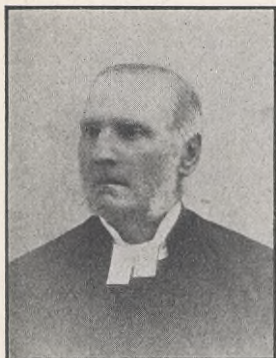
Adressera **allt** — af hvad slag som hälst — som rör tidningen till

HVAR 8 DAG, GÖTEBORG

och **ej till någon personligen.**

Vi anhålla — nu af särskild orsak — att detta benäget iakttages.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

O. N. WAGENIUS.

Kyrkoherde Olof Wagenius fyller den 8 augusti 80 år. Stud.-ex. 50, prästvigd 59, kapellpredikant å Hemsö 60, kyrkoherde i Ström sedan 73, kontraktsprost sedan 05.

J. F. S. STEPHENS.

Led. af Riksd. F. K. bruksägaren Josef Frithiof Samuel Stephens fyllde den 12 juli 65 år. Stud.-ex i Köpenhamn 59, anställd som civilingenjör i Ostindien 61—69. Sedermera ägare af Husaby bruk (Kronob. län). Sedan 86 led. af Riksd. F. K. för Kronobergs län. Landstingsman, led. i lagstadsdekkommittén m. m.

S. NORDSTRAND.

Den 7 augusti fyller stationsinspektoren Sven Nordstrand i Svedala 65 år. Sedan 40 år järnvägs-tjänsteman och under 32 år stationsinspektör i Svedala. Stiftare af Skånska järnv.-männens liföförsäkr.-förening och dess ordf., f. d. kom-munalordf., led. i bevilningsberedningen, led. i styr. för Svedala sockerfabrik m. m.

C. A. G. TRETOW.

60 år fyllde den 24 juli major Carl Axel Georg Tretow i Helsingborg. U.-löjtn. vid Skånska husarreg. 70, ryttmästare 90, major 99, afsked 1900. Led. af stadsfullmäktige i Helsingborg sedan 92, i skolrådet sedan 91, v. ordf. i brandstyr. suppl. i styr. för Skånes Ensk. Bank sedan 84, suppl. till landstingsman för Helsingborg, m. m.

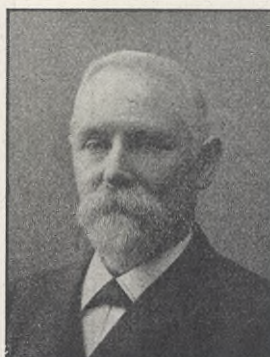
J. A. WESTERBERG. †

F. d. grosshandlaren Jacob Albert Westerberg afled i Torsås den 13 juli 55—88 innehafvare af handels-affär i Karlskrona. F. d. mångårig led. af stadsfullmäktige, af drätsel-kammaren samt af handlandenas Änke- och Pupillkassa.

J. LÖFGREN. †

F. d. folkskolläraren, klockaren och organisten Johan Löfgren afled den 16 juli i Ullervads förs. Folk-skoll. i Ullervad 55—81, klockare och organist 75—98. Ordf. i Ullervads församl kommunalstämma, i bevilningsberedningen

A. G. PETERSSON. †

Fabriksiddkaren Anders Gustaf Pettersson i Eskilstuna afled den 18 juli 55 år gammal. Led. af stadsfullmäktige sedan 90, led. af fattig-vårdsstyrelsen sedan 86, dess vice ordförande sedan 99.

A. MELLIN. †

Den 18 juli afled i Lysekil kyrkoherde Anders Mellin. Född 53 Stud.-ex i Uppsala 76, prästvigd 80, insa-rettspred. och fattigvårdspred. 88. Kyrkoherde i Fullinge sedan 06.

C. M. SJÖGREEN. †

Jägmästaren Carl Magnus Sjögreen afled å Rudberga den 16 juli. Född 23, stud.-ex. 46, lärare vid Skogsinstitutet 49—56, jägm. i Ombergs revir 63, skogsinsp. 74—86, jägm. i Ombergs revir och förest. för Skogsläroverket på Omberg 87—97. Företagit skogsvetenskapliga studieresor. Från trycket utgifvit värdefulla afhandlingar.

H. P. HOLMBERGER. †

Kontraktsprosten kyrkoherden fil. doktor Hugo Holmberger afled den 16 juli i Lofta. Född 31, stud.-ex. 51, fil. dr 57, prästvigd 60, kyrkoherde i Lofta 63, kontraktsprost 81 insp. för Västerviks allm. läroverk och flickskola 88.

C. W. L. STOLPE. †

Den 11 juli afled i Umeå öfverste-löjtnanten Carl Wilhelm Lorenz Stolpe. Född 32, stud.-ex. 50, officer i k. Ingeniörskorpsen 54, löjtnant 58, kapten 67, major i Fortifikatio-nen 78, öfverstelöjtnant 87, afsked 90. Stadsingenjör i Umeå 90—03, brandchef.

J. A. CARLSSON. †

Den 25 juli afled i Stockholm sjökaptan Johan August Carlsson 72 år gammal. Omkring 30 år be-fälhavare å ångaren Örn på Vättern. Känd för sina många räddnings-bragder. Innehade Emmerymedal-jen samt medalj i guld för räddning af människolif.

Anna Örfvins

DET GÖTEBORG SOM BLIR: Den nya Högskolebyggnaden som är under uppförande i Vasaparken.

Köhls: Kem. A.-B. Bengt Stillevarre Sthlm.—Gbg

LEKSANDSRUMMET MED ORSA OCH RÄTTVIK I BAKGRUNDEN.

Foto. Berg, Mora.

MORARUMMET,

Köhls: Bengt Stillevarre

FRÅN PÅGÅENDE HEMSLÖJDUTSTÄLLNING I MORA.